

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 94

číslo: 28

13. července 2014

Cena: 8 Kč

BOHOSLUŽBA V BETLÉMSKÉ KAPLI

V rámci „Husovských slavností 2014“ se 6. července konala v Betlémské kapli bohoslužba, kterou si tradičně připomínáme výročí mučednické smrti Mistra Jana Husa. Bohoslužbu vedl bratr patriarcha Církve československé husitské Tomáš Butta společně s pražským biskupem br. Davidem Tonzarem a ses. farářkou Gabrielou Bjolkovou. Přivítali jsme mezi námi hosty z ekumeny – za katolickou církev Miloslava kardinála Vlka, ředitele úřadu eparchiální rady Pravoslavné církve Evžena Červinského a archimandritu Marka Krupicu, biskupa Starokatolické církve Dušana Hejbala, náměstka seniora Pražského seniorátu ČCE Petra Fírbase, biskupku dánské luterské církve Marianne Christiansenovou a rovněž několik osobností našeho i zahraničního politického života včetně primátora Kostnice Uli Burchardta s chotí a předsedy PS PČR Jana Hamáčka. Husitskou teologickou fakultu reprezentoval Jiří Vogel a Kamila Veverková.

Program doplnilo hudební vystoupení Komorního pěveckého sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra se sbormistryní ses. Hanou Tonzarovou a vokálně-instrumentálním souborem Chairé. Úvodní husitský chorál *Ktož jsú Boží bojovníci* zazněl v podání Žest'ů Pražského hradu.

Slavnostní chvíle, komentované br. Stanislavem Kubínem, měli již tradičně možnost společně sdílet i diváci ČT a posluchači ČRo. Jistě ocenili i aktuální kázání královéhradeckého biskupa br. Pavla Pechance, které vám ve zkrácené podobě nabízíme i zde:

Milé sestry, milí bratři v Kristu, ticho je zvláštní záležitost. Všichni známe celou plejádu různého druhu ticha mezi lidmi. Ticho hrozné i hloupé, ticho před bouří emocí, co hýbe s lidmi jako s lodkou ve větru. Ticho umocňuje vnímání strachu, rozpačitosti, překvapení i vtipu. Násobí sílu vyčtených slov i toho, co je řečeno omylem či nenápadně a v skrytu. Mějte se na pozoru před lidmi, říká Ježíš svým učedníkům. Dnešnímu textu je předřazena známá výzva, co charakterizuje úděl Kristových učedníků, kteří jsou jako ovce mezi vlky. Přirovnáním ke zvířecí říši vede Ježíš učedníky k obezřetnosti jako u hadů a k bezelstnosti jako u holubíc.

Mít se na pozoru je čímsi, co doprovází lidský život. Ať už lidé mluví nebo jsou potichu, na pozadí myšlení je totiž vždy lidský soud. Člověk byl stvořen k obrazu Božímu a soud lidí je přirozeným nástrojem a praxí všednodenní. Rozsuzujeme pravdu i lež, účelnost, správnost – dobro a zlo.

Dnes si připomínáme mučednickou smrt Mistra Jana Husa a víme, že na rozdíl od jeho doby se vyznačuje naše současnost vnější tolerancí. Na rozdíl od dob minulých si naše společnost položila hranice svých soudů mimo rozsah, co přivodí bezživotí druhým, tedy trest smrti. Bylo by však troufalé tvrdit, že dnešní lidský soud už nezná tvrdost, a tudíž naše pozornost, a tedy i jistá obezřetnost a bezelstnost už není na místě.

Nejvyšším rozhodčím v době Mistra Jana byl kostnický koncil. Trval téměř čtyři roky a sjel se na něj tehdejší výkvět Evropy – v tom duchovním i světském měřítku. Tehdejší problémy i proces celého konání koncilu je nám v mnohém vzdálen. Co zůstává, je nutnost hledání řešení problémů života, zkratkovitost a bohužel i tvrdost lidských soudů.

Jan Hus „boje se urazití Boha a boje se upadnout v křivopřísežnictví“ odvolal se ke Kristu jako k soudci nejvyššímu. V naději, kterou mu dávala víra, našel odvahu povýšit Boží soud nad soud svých bratří i sester.

Církev měla v rukou klíče k životu věčnému i pozemskému, byla arbitrem, sudím tehdejšího života do všech důsledků. Člověk sám nic neznamená, zněla zcela jasně praxe tehdejšího života, a proto si měl dávat pozor před druhými, dávat si pozor na svá ústa, být potichu.

Člověk bývá mezi druhými jako ovce mezi vlky, to je také svědectví o Mistru Janovi. Svědectví evangelia k nám ovšem hovoří, že před Bohem nestojí člověk jako bezejmenný kus ve velkém stádu ovcí. Každý sám zodpovídá za své činy, za to co řekne, napíše a vykoná. A navíc člověk sám zodpovídá i za to, co zůstává skryté za hradbou ticha subjektivních pocitů i nálad jedince či celé společnosti. Jsme před Bohem sami, neschováme se za nic. Vše z lidských soudů před Bohem jednou shoří, vše se rozpadne v prach. A ve chvíli, až budou lidé muset mlčet, Bůh vynese soud nade vším. Před lidmi jsme jako ovce určené na porážku, kdekdo si nás bere do úst a je s námi hned hotov, ale tak tomu není před Bohem.

Apoštol Pavel ubezpečuje, jak jsme dnes slyšeli v listě Římanům, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti... ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je pro nás v Kristu Ježíši. Opravdová víra nás přibližuje k Bohu. Nespolehá na člověka, na interpretaci zákona; čistá víra Kristova učedníka směřuje k milosti Boží. Soužení, pronásledování, bída, to vše předkládá svět lidí. Od člověka k člověku přichází soud mocných i bezmocných slov, soud plný různého lidského ticha. Mít se na pozoru je nutnost a také poslání, neseme totiž za druhé odpovědnost. Neseme odpovědnost za své činy, slova i za ticho před Bohem. A díky Kristu smíme být nesení milostí, která nemlčí a má co říci. Mnozí sice nechťejí slyšet slovo o Boží lásce, chtějí v sobě i v druhých umlčet zvěst, že člověk není soudcem nejvyšším. Pravdou víry ale je, že jen ten, kdo v Kristu vytrvá, bude spasen. Amen.

Dokončit českou reformaci - heslo Karla Statečného i náš trvalý úkol

Pestrá mozaika vzájemně dobře sladěných příspěvků zazněla tak jako již mnohokrát na teologické konferenci v příjemném prostředí duchovního a vzdělávacího střediska brněnské diecéze v Brně na Lipové. Téma letošního červnového setkání – Církev, teologie a sněm – bylo uchopeno s ohledem na několik významných jubileí: 90. let od konání prvního sněmu naší církve, výročí jednoho z jejích velkých osobností, teologa Zdeňka Trtíka, a blížící se 600. výročí M. J. Husa.

Zpět do historie církve s ohledem na návaznost na Husa a husitství se ohlédl z nejfundovanějších pro tuto problematiku - děkan HTF UK, br. Jan Blahoslav Lášek. Připomněl, že po váhavých počátcích, kdy si církev sice uvědomovala své reformační kořeny, nicméně studijně a intelektuálně je vzhledem k tehdejší možnosti neměla zcela „podchyceny“, se vědomě a explicitně přihlásila k této tradici v r. 1924, kdy se v srpnu konal první sněm. Při hodnocení pozitiv a negativ dosavadní cesty církve zvolila model, jehož duchovním otcem byl Karel Satečný a jeho motto „Dokončit českou reformaci“. Uvědomila si zde zároveň, že pravoslavní není adekvátním výrazem jejího směřování, stejně tak jako svoboda svědomí není dostatečnou kategorií a v této souvislosti vyjádřila stanoviska ke třem bodům: kromě změny článku ústavy v otázce sounáležitosti s pravoslavním to byla otázka pojetí Boha v církvi a biskupského svěcení. Prof. Lášek zde kriticky zdůraznil, že vykročeno bylo, ale mnohé formulace nebyly dokonalé; i dalších 20 let označil za „léta klopýtání“, následovaná dvěma diktaturami, což si vyžádalo seberflexi a novou interpretaci...

Potřebu stále nově interpretovat a vykládat vidí jako zcela zásadní

také další z přednášejících, emeritní biskup br. Petr Šandera, což brilantně demonstroval na probíhající diskusi nad dokumentem *Základy víry*, naukové normy naší církve. Stejně jako v podobenství o hřivnách jedná správně ten služebník, jenž je dá do oběhu a rozmnoží, je dobré odvážit se v procesu tradování jistě diskontinuity, nadržet se křečovité starých formulací a za zachování úcty nebát se s textem nakládat... Br. Šandera připomněl v této souvislosti teologickou konferenci v r. 1993 a plody její práce, *práci VII. sněmu* a také náročnou a dlouhou cestu *naukového výboru* a v neposlední řadě také *Uvedení do Základů víry* z pera

zpěvníku - jenž se zcela symbolicky právě v této době připravuje k vydání. Teologická konference skýtá větší možnost hovořit obecně o církvi v současné společnosti. I tentokrát se toto téma otevřelo – a to hned v prvním příspěvku Jiřího Vogela z HTF UK, jenž se zaměřil na angažovanost laiků, vedoucí ke vzniku různých spolků a společenství, na půdě církve i mimo ni.

Teologická konference, to jsou také společné bohoslužby, modlitby a diskuse. Proběhly zde hojně (pobožnost ses. Hany Tonzarové dokonce v zahradě, kde jsme společně děkovali za krásy a dary Stvořitele kolem nás) a kromě toho také promítání doku-

Zdeňka Trtíka. Teologa, jehož 100. výročí narození si letos připomínáme, a jak podotkl další přednášející, br. patriarcha Tomáš Butta, jehož úmrtí připadlo právě na tento den naší konference. Většinu absolventů naší teologické fakulty se nepochybně při vyslovení Trtíkova jména vybaví práce *Vztah já - Ty a křesťanství* a také *biblický personalismus*. Obojí zmínil i br. patriarcha ve svém referátu, v němž shrnul teologova základní životní data a dílo, hlavní rysy jeho teologie. Kromě přínosu v dialogu nad *Základy víry* je třeba vyzdvihnout Trtíkův vklad při diskusi nad názvem církve a při úpravě

mentu o historii domu na Lipové s výkladem br. Sladkowského a ses. Košíčkové a odhalení pamětní desky jednoho ze zakladatelů střediska, br. biskupa Pudicha. To vše si zasluhuje daleko větší pozornost, a tak se s některými tématy setkáme v dalším, mimořádném vydání a také v posledním srpnovém čísle, připravovaném ve spolupráci s brněnskou diecézí. A na závěr jedno přání: Doufáme, že na naší příští konferenci již bude i bratr profesor Zdeněk Kučera, který se nyní ze zdravotních důvodů nemohl zúčastnit. Přejeme mu pevně zdraví a myslíme na něj.

Klára Břeňová

Kniha mého srdce

Knihu nejslavnějšího polského romanopisce Henryka Adama Alexandera Pia Sienkiewicze (1846 – 1916) Quo vadis jsem poprvé objevil jako malý čtenář v otcově rozsáhlé knihovně. Zeptal jsem se otce, co název znamená a dozvěděl jsem se, že v závěru románu je popisován odchod apoštola sv. Petra z Říma v době pronásledování křesťanů do bezpečí. Cestou potkává Ježíše Krista, který kráčí do města a Petr se ptá „Quo vadis, Domine?“ (Kam kráčíš, Pane?) A Ježíš mu odpovídá: „Když ty opouštíš můj lid, jdu do Říma, aby mě ukřižovali podruhé“. Petr se poté obrací nazpět a později umírá na kříži, stejně jako Ježíš Kristus, avšak z hluboké pokory – aby Ježíše Krista nenapodoboval, vyprosí si, aby jej ukřižovali jinak – hlavou dolů.

V roce 1969 jsem si tento slavný román (který poprvé vyšel v roce 1896 a za který autor obdržel v roce 1905 Nobelovu cenu za literaturu) zakoupil a přečetl jej mnohokrát. Jedná se o moji snad nejoblíbenější knihu, knihu mého srdce. Román byl vydán v mnoha jazycích, proslavil autora po celém světě a sloužil i jako předloha pro filmové zpracování. Popisovat děj je zcela zbytečné, knihu či film čtít nebo vidět snad každý.

Po vypuknutí 1. světové války odjel H. Sienkiewicz do Švýcarska, odkud podporoval boj Poláků za svobodu. Jeho smrt 16. listopadu 1916 ve Vevey oplakával celý polský národ. Sienkiewiczovy ostatky byly v roce 1924 převezeny do Polska a pietně uloženy ve varšavské katedrále sv. Jana. A jeho nesmrtelné dílo, zakotvené v osudech národa (Ohněm a mečem, Potopa, Pan Wolodyjowski, Křížáci...), hovoří dodnes v nejrůznějších jazycích k čtenářům celého světa.

Pavel Hýbl

Na místě, kde se podle tradice setkal Petr se zmrtvýchvstalým Kristem, stojí dnes barokní jednolodní kostelík, do jehož interiéru byla zakomponována mramorová deska s otiskem dvou chodidel. Stavbu původně již z 9. století do dnešní podoby přestavěl kardinál Francesco Barberini, synovec papeže Urbana VIII., v roce 1637.

Nad hlavním oltářem je obraz *Madonna del transito*, po stranách lemovaný malbami *Ukřižování Ježíše Krista* a *Ukřižování sv. Petra*. Pozoruhodným uměleckým doplňkem je také bronzová busta spisovatele H. Sienkiewicze.

Zajímavá je také „nekřesťanská“ historie místa s prostranstvím zasvěceným božstvu Rediculu, pod jehož ochranu se utíkali pocesťáci a prosili o šťastný návrat. Po návratu zde svou vděčnost tomuto „předchůdci sv. Kryštofa“ také projevíli... **red**

Z kazatelského plánu

Pátá neděle po svatém Duchu

Já však ve spravedlnosti uzřím tvou tvář, až procitnu, budu se sytit tvým zjevem.

ŽALM 17,15

První čtení z Písma: Izajáš 55,10-13

Tužby pro dobu po Duchu svatém (II):

2. Aby ze zármutku všedních starostí a zloby malicherných sporů naši mysl vzhůru k sobě povznášel, modleme se k Hospodinu.
3. Aby daroval nám sílu konat dobro a v dobrém díle pracovat pro větší slávu Boží a pokoj mezi lidmi, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písma:

Panovníku, Hospodine, pomoz nám poznat, co máme konat, a ze své milosti nám také dej sílu to uskutečňovat! Věříme, že naše pokorné modlitby přijmeš. Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: Římanům 8,1-11

Evangelium: Matouš 13,1-9.18-23

Verše k obětování: Žalm 25,1-2

Verše k požehnání: Žalm 84,2-3

Modlitba k požehnání:

Panovníku, Hospodine, dej, ať smíme přijmout plnou míru spásy, jejíž příslib jsme přijali v tajemství chleba a kalicha. Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 56, 71, 77, 88, 138, 163, 200

STOKY POD ZDÍ NÁŘKŮ VYDÁVAJÍ POKLADY

Sekáč stavitele Zdí nářků

Ve stokách pod Zdí nářků, tak jak je vidět dnes, našel archeolog Eli Šukrún z izraelského Památkového úřadu zrezivělý železný sekáč (lido- vě „majzlík“). Asi jej tam před dvěma tisíci lety ztratil některý z kameníků při uměleckém opracování horních vrstev opěrné zdi Chrámové hory. Široká hlavice patnácticentimetrového sekáče ve tvaru houby se intenzivním používáním rozkýtovala a zploštila.

Šukrún našel tento nástroj na úpatí zdi mezi úlomky kamenů, několik desítek metrů pod dnešní esplanádou (velkým upraveným prostranstvím). „Podle mého soudu asi sekáč zedníkovi vyklouzl z ruky, když stál na lešení a opracovával vrchní kamenné kvádry. Buď mu nestálo za to slézt pro něj dolů, nebo jej už nenašel,“ vysvětlil Šukrún reportérovi izraelského rozhlasu. Sekáč objevil mezi mincemi a střepy, které mohou pocházet tak z prvních let našeho letopočtu.

K nálezu došlo už před několika měsíci, ale vzhledem k nutnosti „přesného prozkoumání“ jej Památkový úřad oznámil teprve nyní. Pro tzv. „herodovskou“ stavební technologii je typické používání obrovských kamenných kvádrů o váze několika desítek tun, jejichž

základní opracování se provádělo v kamenolomech zřízených o něco výš. Odměřili je tam vždy přesně na milimetry a pak je pomocí válců dopravili na místo určení - v tomto případě k mohutné opěrné zdi stavené kolem celého chrámu, jejíž spodní vrstvy pocházejí z Herodových časů. Zasadili je na místo a pak na nich kameníci vytvářeli

Vykopávky z dob druhého Chrámu u jihozápadního rohu Chrámové hory.

Zdroj: Wikipedie

různě široká „orámování“, aby zdi nevypadaly jen jako jednotná rovná plocha, nýbrž aby dostaly plastický vzhled. Při této příležitosti se Šukrún zmínil i o tom, že k stavbě této dnes tak proslulé Zdi nářků nedošlo už za života krále Heroda, nýbrž až po jeho smrti za některého z jeho následníků.

Stavební bloky opěrné zdi stojí na skále a v tamních podzemních tunelech objevil Šukrún zasypané lázně určené k úplnému ponoření (mikve) z doby prvního Šalomounova chrámu.

Že k dokončení Zdi nářků a jiných částí obvodového zdiva nedošlo v době, kdy Herodes ještě žil, poznal tento archeolog podle mincí, které se našly v suti. V roce 20 před Kristem začal Herodes s úplnou přestavbou chrámu a jeho areál značně rozšiřoval zejména směrem k jihu, kde dnes stojí mešita al-Aksá. Jmenovaný panovník zemřel roku 4 před Kristem.

V uplynulých letech Šukrún ke své radosti archeologa každou chvíli nacházel „něco“, co kdosi „poztrácel“ před dvěma tisíci lety: například maličký zlatý zvoneček, který kdysi zřejmě zdobil lem roucha některého kněze.

Pravděpodobně se mu utrhhl, když šel do chrámu obětovat a spadl do pouličního kanálu. Šukrún jej našel ve stoce vedoucí pod úroveň ulice.

© Ulrich W. Sahn
přeložila Ivana Kultová
www.wilberforce.cz

Nad Písmem

O ROZSÉVAČI

Sestry a bratři, Ježíšovo podobenství, které pronáší na břehu Galilejského jezera, je zřejmě reakcí na jeho dosavadní snažení. Jeden by čekal, že Boží Syn, očekávaný Mesiáš, nebude mít žádný problém jednoznačně získat lidi na svou stranu a nadchnout je k následování. Není tomu tak vždy. Tímto textem se ocitáme v době, kdy Ježíš již vykonal mnoho mocných činů, trpělivě a poutavě vysvětloval své učení o Božím království a pronesl již svou klíčovou promluvu v podobě horského kázání. A přesto se mu nadšeného přijetí nedostává. Ano, vidíme zaujetí, ale vytrvá? Obstojí? Zapustí v posluchačích kořen?

Dle svědectví evangelistů je jeho cesta doprovázena pochybnostmi i odmítáním. Vzpomeňme na to, jak ho nepřijali spoluobčané z Nazareta, jak se dostal do konfliktu s náboženskými autoritami, nebo si připomeňme váhání Jana Křtitele, který má potřebu se u Ježíše ujistit, zdali je to opravdu on, očekávaný Mesiáš. Tak tedy i Boží Syn má problém oslovit a nadchnout každého pro evangelium. Podobenství o rozsévači, které sděluje zástupům, má tedy možná vysvětlit to, proč za ním všichni nejdou. Možná se také snaží obrátit pozornost posluchačů k sobě samým, tedy vlastně i k nám. Co ve mně způsobuje Ježíšovo slovo? Na jaký povrch ve mně dopadá semeno jeho kázání? Je můj zájem povrchní a mělký, nebo hluboký? Zpět ale k podobenství. Slyšíme zde o zvláštním rozsévači. Semena má evidentně dostatek, neboť se vůbec nestará, kam setba dopadne. Trní, cesta, kamenitá půda – to nejsou právě místa, kde by dobrý hospodář očekával úrodu. Ježíš ve vysvětlení vztahuje obraz rozsévače očekávaně na sebe sama. Semena jsou slova o Božím království. To je to co Ježíš přichází předat a rozsévá hlava nehlava. Nezkoumá a nekádruje příjemce jeho dobré zprávy, ale nabídka je určena všem bez rozdílu. Tam, kde by jiný rozsévač pozdržel svou ruku, aby neohrozil semena, Ježíš dává šanci na vzrůst i tam, kde by to třeba jiný nečekal. Můžeme i my věřící, nesoucí Ježíšovo evangelium dál, vzpomenout, jak často „pozdržíme ruku“ v situacích, kdy se nám zdá nevhodné či nepřiměřené svědčit Boží slovo. Ježíš nás prostřednictvím svého příkladu, ale i zkušeností v našich životech vede k tomu, že zasévat naději a zprávu o spasení člověka je třeba všude. Obdivuhodně se to, co se zdálo neúrodnou půdou, kamením, promění v úrodný kus země a vydá plody. Semena jsou

ale po rozsetí zanechána vlastnímu osudu. Ježíš podává tři způsoby, kdy skutečně ze semínka není užitek – když dopadne na cestu, na skalnatou půdu nebo do trní. Tedy tam, kde nemá podmínky pro vzrůst. Ano, slovo Ježíšovo vzroste jen tam, kde jsou podmínky a kde je o něj zájem. Srdce očistěné a připravené, aby slovo zapustilo kořen, to je dobrá půda, která může přinést dobrou úrodu. Tak je pak ohromná – považte až stonásobná. Ježíš zde upozorňuje na důležitou věc – že nic se neděje automaticky. Člověk musí být připravený přijmout, pochopit, nechat zapustit kořen. To je cesta ucdnictví, nikoli povrchního zájmu. K tomu jsme voláni, aby semeno pravdy a života stalo se v nás silnou rostlinou s dobrými plody. My pak, nesoucí tyto plody pro ostatní, abychom nehleděli, kam dopadají semena, která máme k dispozici. Jeden jich má k dispozici mň, jeden víc, ale všichni je vlastní se stejnou odpovědností – rozsévati všude a trpělivě. Amen.

Vladimír Volráb

**Pane, náš Otče,
prosíme tě, aby sis nás proměňoval
a naše nitra připravoval pro hluboké přijetí tvého Slova.
To ať zapustí v našich srdcích pevný kořen,
který nikdo a nic nebude moci vytrhnout.
My pak, proměnění slyšením a pochopením,
nechť neseme dobré plody
a užitek pro každého kolem nás. Amen.**

POEZIE VÍRY

(Dokončení z čísla 25)

Jsme u otázky inspirace. Pokud jde o duchovní poezii, není namístě výraz inspirovat se, nejde o spuštěný větrák. Je to doslova vdechnutí odkudsi, nikoli vlastní nadechnutí. Kdesi jsem si přečetl: „*To, co duje mým nástrojem, je silnější než já, a nevím, zda vítr je hnán či vtažován odněkud někam.*“ Jsou okamžiky nečekaného omilostnění, které se ne vždy podaří zachytit slovem či hudbou. Ale platí i slovo evangelia: „*Proste a bude vám dáno, hleďte a naleznete, tlučte a bude vám otevřeno.*“ Skutečné umění, ono tvůrčí promítnutí Krásna, je bez hranic a má původ v oblasti, kterou by Platón označil za svět ideí. Poezie, odívající svým hávem i mluvu Pisma svatého, má v něm výsadní postavení.

Pierre Termier porovnává objevnost poznání vědeckého a uměleckého: „*Jedna z těch radostí vychází z pravdy, druhá z krásy; obě jsou tedy jakoby božské. Spatřuji v nich odraz či odlesky radosti Stvořitele, který sedmého dne odpočívá a vidí, že jeho dílo je velmi dobré.*“

Ve spisku *Umění a náboženství*, pocházejícím z roku 1914, prohlásil František Xaver Šalda duchovní poezii za vrchol básnické tvorby. Úsilí v této nejvyšší oblasti neváhal ozna-

čit za boj Jákoeba s andělem: „*Nepustím tě, leč mi požehnás.*“

V poznámce o středních polohách básnictví jmenuje lásku k ženě, dítěti, přírodě, jaká se může „*velmi dobře obejítí beze vsí náboženskosti, jako jest opravdu možné dobré a zdravé umění beze vsí duchové dramatickosti.*“ Cituji Šaldu proto, že během řady desetiletí vyrostlo v rozsáhlosti umění i básnictví nízkých poloh, tlumočící nezdravé rozkladné jevy duchovního podhoubí jako příznak morálního úpadku doby. Píše-li Šalda o střední poloze, znamená to, že si je jistě vědom i polohy nízké; nepokládá ji však ve své úvaze za hodnou povšimnutí. Karel Čapek ve Chvále řeči české píše: „*Tam, kde skřípá a vrže řeč, skřípá a haraší něco v hlubokém bytí lidu; každá nechutnost a jalovost řeči, každá fráze a ošumělost je symptomem něčeho zkaženého v kolektivním životě.*“ Napsal také ve stejném duchu jako Šalda: „*V tom je vrcholná magie pravého a velikého básnictví: že vytváří skutečnost nepomíjivější než to, čemu se říká skutečnost hmotná.*“ (O umění a kultuře).

A František Bílek: „*Umění, jež jest opomíjeno, tak jako by ho ani nebylo, které s největšími obtížemi a nebezpečnostmi se dobývá, protože nejvyšší jest umění, o němž psáno jako o spásitelném, je umění duchovní.*“

„*Svěříme rozhodnutí o duchovním postupu krásy, nemá-li již co říci*

pravda,“ pověděl Franz Werfel. Estetika je podle definice „věda o krásě, již vnímáme svou smyslovostí“. V jejím hájemství košatí i poezie. Estetika se vyznačuje spojitostí s etikou, „vědou o mravnosti“. I když netlumočí její normy, přejímá je v jiné poloze. Když se lyrika (a umění vůbec) vymyká z tohoto plodného přibuzenství, poklesá a pozbývá i povahy estetické, svého krásna, stává se oním „symptomem něčeho zkaženého“ a pozbývá svého vlastního poslání.

Nazval-li jsem svou úvahu „Poezie víry“, neměl jsem tím na mysli, že jen ona má poslání: Má je básnictví vůbec, hudba, malířství, každé umění, které má na mysli hodnoty, přesahující rozměry světa. „*Každá linie musí směřovat k Bohu*“; tak se vyslovil malíř Herbert Masaryk. Přitom onen Nevyslovitelný nemusí být v díle jmenovitě obsažen. Nikoli říkat „*Pane, Pane*“, jak je psáno, ale plnit jeho vůli. To platí také v oblasti duchovního umění. Biblická Píseň písní je celá o erotické lásce. O Bohu je zmínka jen v jediném verši, kde zář lásky je označen jako plamen Hospodinův. Přesto jde o duchovní lyriku. Do ní náleží i chvála stvoření a úžas nad ním, jak dotvrzuje osmý žalm: „*Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vsi zemi!*“ Skutečné umění je dosahováním nebes, médiem, otevírajícím obzory věčna. Slovo svěření ke ztvárnění do lid-

Pro Tebe já včera v noci hvězdě dal jsem znamení:
„Vznes mou úctu k Tomu,
z něhož měsíční zář pramení!“
Pokloním se, pravím:
„Poctu tomu Slunci dones mi,
které žárem zlato činí
ze hrubého kamení!“ (úryvek)

To, co řekl Bůh růži,
a čím rozvinul její krásu,
řekl mému srdci
a učinil je stokrát krásnějším.
Džaláléddín Balchí Rúmí

Vysoká čepice symbolizuje náhrobní kámen nad vlastní sebestředností.

Při příležitosti osmistého výročí narození perského básníka Rúmího, řečeného také Mevlana (1207 Balch, Afghánistán – 1273 Konya, Turecko), vyhlásilo UNESCO rok 2007 „Mezinárodním rokem Rúmího“. Označilo jej za „jednoho z velkých humanistů, filozofů a básníků, který náleží lidstvu jako celku“. Doprovodné akce k jubileu proběhly toho roku 9. 11. - 11. 11. také v Praze pod záštitou prof. T. Halíka. Rúmího díla inspirovala například Danta, Chaucera, Mozarta a řadu dalších. Básník středověku Rúmí patří dnes mezi nejprodávanejší básníky v USA. Jeho hluboké, mistrovské dílo napomáhá i po staletích vytvářet mosty mezi vyznáními, národy i jednotlivci. VR

ské řeči vázané se může jevit až procky naléhavě: „*Je v mém srdci jako hořící oheň, je uzavřený v mých kostech.*“ (Jr 20,9) Dostat ven tento, někdy marně potlačovaný oheň vyžaduje zvládnutí jazyka do výrazu co nejčistšího v pokoře a bázní: „*Uši své přikloň ke slovům z mých úst,*“ praví žalmista (Ž 78,1). Smějí být slova položena jako oběť ke stupňům

Trůnu? Jsou bez příměsi a beze strusky? Budou uznána jako hodnota? „*Mé jest stříbro a mé je zlato, praví Hospodin zástupů.*“ (Ag 2,9) Duchovní lyrika je broušený klíč k tajemstvím, rozumu nedostupným; je darem shůry určeným, aby jako mana napájel žíznící lidské duše na cestě pouští.

Miroslav Matouš

Setkání na Křížkách II.

V roce 1919 veřejnost oslavila 500. výročí setkání husitů na Křížkách. Další manifestace za účasti asi 5000 lidí se zde konala 14. září 1924, kdy si veřejnost připomněla světlou památku Jana Žižky. Ani po více jak půl tisíciletí lidé nezapomněli na toto památné místo, kde sílilo odhodlání husitů bránit slovo Boží a českou zem proti vnitřnímu i zevnímu nepříteli. Tato národní pouť se pak každoročně konala v předvečer upálení Jana Husa a stala se důležitou slavností českého lidu. Oslav se zúčastňovali politici, novináři, spisovatelé, významní hosté i prostý lid.

Velkou zásluhu na oživení husitské minulosti měla slova Aloise Jiráska o nutnosti obnovit paměť minulých let a tou osvěžit a posílit národní povědomí.

Již od roku 1924 měl okresní osvětový sbor záměr postavit na Křížkách památník, který by připomínal zdejší setkání husitů. Obec Sulice proto zakoupila na stavbu památníku pozemek ve výměře jednoho hektaru.

Okresní osvětový sbor nechal také vypracovat první studii. S ohledem na cenovou dostupnost byla vybrána studie prof. arch. Jaroslava Kutmana. Projekt stavby vypracoval Ing. arch. Václav Jansta. Vlastní stavbu památníku a rozhledny po výběrovém řízení v roce 1931 provedl stavitel Antonín Špaček z Velkých Popovic za částku 30 322 Kč i přesto, že předběžný rozpočet činil 50 tis. Kč. Nižší cena stavby byla ovlivněna slevami dodavatelů materiálu a pořizovací cenou stavby. Finanční prostředky na stavbu byly získávány ze sbírek a darů především od obyvatel z okolí a od

okresního osvětového sboru. Na stavbě váznu ještě dluh, který byl splácen výnosem ze vstupného, prodeje pohlednic a také sbírek při konání poutí. Památník s rozhlednou, který je 12,5 metrů vysoký a má 44 schodů, byl slavnostně otevřen u příležitosti národní pouti k svátku Jana Husa odpoledne 5. července 1931. Tato národní pouť byla každoročně navštěvována několika tisíci dospělými, dětmi, významnými hosty a duchovními Církve československé a evangelické. Slavnosti se pravidelně zúčastňovala selská jízda,

Husův sbor v Jilovém

hudba, lidé v krojích a poutníci s husitskými prapory. Poslední pouť před německou okupací se na Křížkách konala v roce 1938.

V době protektorátu bylo toto vlastenecké shromáždění zakázané. Po

skončení války byla pouť obnovena, ale v roce 1948 byla opět zakázaná, tentokrát komunisty.

V roce 2010 obec část pozemku okolo památníku prodala a v současné době je zde vystavěna restaurace s parkovištěm. V blízkosti památníku je navedena skládka zeminy, což hyzdí toto památné místo. Obec Sulice zřídila veřejnou sbírku na neomezenou dobu za účelem opravy památníku i rozhledny. V lednu tohoto roku bylo na účtu a v hotovosti sbírky celkem 124 597,84 Kč. Od roku 1989 na tomto místě byly sporadicky pořádány také kulturní akce. I přesto, že památník čeká na opravu, určitě toto památné místo na Křížkách stojí za to navštívit. Pokud pojedete autem, je to asi 23 km daleko z Prahy – směrem po staré Benešovské. Při jízdě autobusem doporučuji vystoupit na metru Pankrác a dále pak pokračovat autobusem číslo 335, 337 a 339. Křížky patří do jílovské farnosti, a pokud pojedete na výlet v neděli, doporučuji navštívit také bohoslužby v Husově sboru v Jilovém. Přivítá vás krásně upravený kostel, kam na bohoslužby bratra faráře Mgr. L. Polinského neděle co neděle přichází sto i více věřících. Na věži kostela je pěkný rozhled po okolí a rozhodně se vyplatí vystoupat pár schodů na její ohoz.

Příští rok tomu bude již 600 let od mučednické smrti Jana Husa a bylo by vhodné, kdyby k tomuto výročí Církev československá husitská národní pouť na Křížkách obnovila.

J. Boček

(Použité zdroje: Dějiny národa českého a Okresní archiv Praha-západ)

CČS ve východních Čechách II.

(Gustav Adolf Procházka a jeho doba)

Dne 27. května 1923 byl na diecézním shromáždění v Pardubicích zvolen biskupem nově ustavené východočeské diecéze farář Gustav Adolf Procházka – v době, kdy vrcholila tzv. pravoslavná krize. V září roku 1923 se odstěhoval ze své jenišovické fary do Turnova, který se stal prozatímním sídlem diecéze. Ve své diecézi musel odrazet ataky stoupců pravoslavné orientace. Patřil mezi ně např. biskup Gorazd (pozdější biskup pravoslavné církve), Rudolf Pařík či laik Bohumil Zahradník-Brodský.

V polovině listopadu 1925 se sídlem východočeské diecéze stává Hradec Králové a v roce 1926 zde byl položen základní kámen ke stavbě sboru kněze Ambrože. GAP se brzo stává „druhým mužem“ církve, a když 12. června 1927 zemřel dr. Karel Farský, byl GAP „nejzřetlivějším“ kandidátem na místo patriarchy. Mezi kandidáty na patriarchu byl také teolog Alois Spisar.

Vítězství GAP bylo impozantní. Ze 194 státem schválených náboženských obcí mu dalo hlas celých 171. Nástup nového patriarchy byl velmi razantní. Ve vedení církve skončil poctivý a obětavý František Plechatý, odsunutí byli bratři Fr. Kalous, A. Janeš, A. Spisar a další. Ve východočeské diecézi se GAP zasadil o volbu svého nástupce, oblíbeného faráře Stanislava Kordule, a to přesto, že větší naděje ku zvolení měl jaroměřský farář Alois Kuřík. Ten byl však těsně před volbou označen za „nemocného rakovinou“ a tato neetická věc jej stála šanci na zvolení. Stanislav Kordule byl původně římskokatolickým knězem v Bílé

Trůnu? Jsou bez příměsi a beze strusky? Budou uznána jako hodnota? „*Mé jest stříbro a mé je zlato, praví Hospodin zástupů.*“ (Ag 2,9)

Duchovní lyrika je broušený klíč k tajemstvím, rozumu nedostupným; je darem shůry určeným, aby jako mana napájel žíznící lidské duše na cestě pouští.

Dne 27. května 1923 byl na diecézním shromáždění v Pardubicích zvolen biskupem nově ustavené východočeské diecéze farář Gustav Adolf Procházka – v době, kdy vrcholila tzv. pravoslavná krize. V září roku 1923 se odstěhoval ze své jenišovické fary do Turnova, který se stal prozatímním sídlem diecéze. Ve své diecézi musel odrazet ataky stoupců pravoslavné orientace. Patřil mezi ně např. biskup Gorazd (pozdější biskup pravoslavné církve), Rudolf Pařík či laik Bohumil Zahradník-Brodský. V polovině listopadu 1925 se sídlem východočeské diecéze stává Hradec Králové a v roce 1926 zde byl položen základní kámen ke stavbě sboru kněze Ambrože. GAP se brzo stává „druhým mužem“ církve, a když 12. června 1927 zemřel dr. Karel Farský, byl GAP „nejzřetlivějším“ kandidátem na místo patriarchy. Mezi kandidáty na patriarchu byl také teolog Alois Spisar. Vítězství GAP bylo impozantní. Ze 194 státem schválených náboženských obcí mu dalo hlas celých 171. Nástup nového patriarchy byl velmi razantní. Ve vedení církve skončil poctivý a obětavý František Plechatý, odsunutí byli bratři Fr. Kalous, A. Janeš, A. Spisar a další. Ve východočeské diecézi se GAP zasadil o volbu svého nástupce, oblíbeného faráře Stanislava Kordule, a to přesto, že větší naděje ku zvolení měl jaroměřský farář Alois Kuřík. Ten byl však těsně před volbou označen za „nemocného rakovinou“ a tato neetická věc jej stála šanci na zvolení. Stanislav Kordule byl původně římskokatolickým knězem v Bílé

Martin Chadima

ZPRÁVY

Novosvěcenkyně Iveta Hušková slouží eucharistickou část bohoslužeb. Autorkou snímku je Markéta Minářová.

Kněžské svěcení v Kuřimi

V neděli 22. června 2014 byl sbor dr. Karla Farského v Kuřimi svědkem události, jakou snad tento malý kostelík, vybudovaný tamní obcí v letech 1966-1968, ještě nepoznal. Svátost svěcení kněžstva v něm totiž přijala místní jáhenka Mgr. Ing. Iveta Hušková. Bývá-li mnohdy formulace „sbor zaplněný do posledního místa“ spíš jen nadnesenou frází, tentokrát platila beze zbytku: před bohoslužbami byly do sboru narychlo přinášeny další židle z fary pro poslední příchozí z asi sedmi desítek shromážděných věřících. Zdejší farář, biskup Petr Šandera, je přivítal výzvou, aby hluk pouťových atrakcí zaléhající do sboru z ulice (Kuřim tu neděle slavila 50 let města) nevnímali jako rušivý průnik světa, nýbrž jako připomínku, že jsme jeho součástí a máme mu sloužit svými obdarováními.

Ta svá sestra Hušková osvědčovala v uplynulých desetiletích pečlivou práci v diecézním revizním a finančním výboru (jehož je od letošního jara předsedkyní) i v kuřimské obci, již sloužila od roku 2004 jako kazatelka a od roku 2011 jako jáhenka. S touto zkušeností a s nabytým vzděláním (absolvovala obor křesťanská výchova na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci) dospěla letos po důkladné pastorační, modlitební a zkušební přípravě k rozhodnutí sloužit své církvi v kněžském stavu. Udělením svátosti svěcení kněžstva uvedl ji do něj brněnský biskup Juraj J. Dovala s kněžskými (biskup Petr Šandera, pražský vikář Daniel Majer, brněnský vikář Miroslav Kubiček a další diecézní kněží) a laickými (předseda rady starších kuřimské obce Milan Páček) spolusvětiteli.

Bázeň a rozechvění, s nimiž sestra Hušková vítala příchozí hosty, jako by z ní sňalo jho kněžské štóly: eucharistickou část liturgie odsloužila pevně, jasně a s vlídným úsměvem. Bohabojnost a zároveň radostná jistota Kristova podpírání a vedení jsou dobrými předpoklady požehnané služby církvi, do níž milou sestru Ivetu Huškovou vyprovázeli věřící při bohoslužbách i následné utěšené zahradní slavnosti. Chvála Bohu za dobrý den v Kuřimi. **Marcel Sladkowski**

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

PODOBENSTVÍ O ROZSÉVAČI

CH	K	Ý	L	Á	T	S	E	N	U	Z
Á	N	T	I	S	U	D	U	T	Ž	A
P	Á	R	R	C	Í	K	A	K	I	K
A	P	Á	O	N	Á	B	A	L	T	O
T	A	N	R	Z	O	T	S	A	E	Ř
T	D	T	A	Z	S	P	P	S	K	E
E	N	T	E	E	Á	É	K	Y	C	N
Š	O	S	C	L	P	Á	V	N	L	I
Y	U	O	I	Ů	L	V	U	A	S	T
L	T	T	D	A	T	L	T	I	Č	U
S	V	A	Í	U	S	CH	N	O	U	T

cesta
chápat
klasy
nestálý
padnout
Pán
ptáci
půda

rozsévač
sezobal
skála
slunce
spálit
slyšet
trní
učit

udusit
ukázat
uschnout
užitek
zakořenit
zrna

Řešení z č. 26: Kdo vás přijímá, přijímá mne.

Jana Krajčířiková

Kluci se závěti

V letošním čísle 22 časopisu Instinkt najdete rozhovor s hlavním kaplanem Armády ČR, duchovním naší církve plk. Janem Kozlerem. Rozhovor nese nadpis „Kluci se závěti“. Poutavým způsobem přibližuje osobnost bratra plukovníka, funkci duchovních v armádě i to, s čím se potýkají vojáci v zahraničních misích. **red**

Cestou Vyšší režie

Vzpomínky na velkého kazatele, humanistu, pedagoga a zachránce židovských a německých dětí obsahuje nová kniha Miroslava Matouše „Přemysl Pitter a Vyšší režie“. 93letý br. Matouš byl Pitterovým přítelem. Publikace nezůstává jen u vzpomínkového žánru. Stopy Vyšší režie sleduje autor v neuvěřitelných „náhodách“ Pitterova života, kdy šlo doslova „o krk“, i ve vlastním životě. Dá se jen těžko předpokládat, že vedení shůry prostřednictvím „náhod“ nezasahuje do života každého jedince, a poselství knihy by tak, kromě prvohradského duchovního rozměru, mohlo mít i čistě praktický dopad ve smyslu Ježíšova příslibu „Hleďte nejprve království Boží a vše ostatní vám bude přidáno“. Autor – nejen „také“, ale možná v první řadě – sleduje Pitterův odkaz a řadí jej do překotného pohybu současnosti. Knihu můžete zakoupit v prodejní Blahoslav v Praze 6, Wuchterlova 5. **red**

Koncerty u sv. Mikuláše

- 15. 7. - 14 hodin
Benefiční koncert - zdarma
Jasnogórski Chór Pueri Claromontani (Polsko)
- 15. 7. - 17 hodin
Buxtehude, Verdi, Bach, Händel
J. Prokop - varhany,
M. Laštovka - trubka
- 16. 7. - 17 hodin
Bach, Mozart, Dvořák, Widor
B. Rabas - varhany,
J. Jonášová - soprán
- 16. 7. - 20 hodin
Mozart, Bach, Vivaldi, Dvořák
Prague String Orchestra
- 17. 7. - 17 hodin
Z. Němečková - varhany,
P. Příbyl - viola
- 18. 7. - 10 hodin
Bach, Telemann, Mozart, Franck
Friendship Concert - zdarma
- 18. 7. - 17 hodin
Bach, Mozart, Franck, Caccini
Canto Corno e Organo
- 18. 7. - 20 hodin
Vivaldi, Mozart
Vivaldi Orchestra Praga
- 19. 7. - 17 hodin
Vivaldi, Händel, Albinoni, Pachelbel
B. Rabas - varhany,
M. Kejmar - trubka a křídlovka
- 19. 7. - 20 hodin
Vivaldi, Mozart
Vivaldi Orchestra Praga
- 20. 7. - 12.30 hodin
Friendship Concert - zdarma
- 20. 7. - 17 hodin
Mozart, Beethoven, Bizet, Haydn
Pražské dechové kvinteto
- 20. 7. - 20 hodin
Vivaldi, Schubert, Dvořák, Gershwin
Consortium Pragense Orchestra

Boží požehnání ke společnému životu

Husův sbor naší církve v Dejvicích byl 27. června svědkem radostné události: Na společnou cestu životem se zde vydali Jitka Jurková a náš bývalý kolega a skvělý spolupracovník Ing. Pavel Pánek. Svátost manželství přijali od místního bratra faráře Lukáše Volkmana.

Vše dobré a hojnost požehnání od Hospodina jim s láskou přeje osazenstvo redakce i celého úřadu.

Lidická Madona a 72. výročí vyhlazení obce Lidice

14. června 2014 se konala za účasti představitelů politického a společenského života pietní vzpomínková akce v místech, kde až do 10. června 1942 stávala malebná středoevropská vesnice Lidice.

Již den předtím večer obsadili příslušníci gestapa a Schutzpolizei ves, neurvale vzbudili lidické občany a nutili je, aby se rychle oblékli, vzali si s sebou všechny cenné věci a připravili se k odchodu. Muži starší patnácti let byli odváděni do Horákova statku, zatímco ženy s dětmi do budovy místní školy, odkud byly odvezeny do kladenské reálky. Pak již velící důstojník Schutzpolizei z Halle nad Sálou, Heydrichova rodiště, dostal příkaz vybrat ze své jednotky popravčí četu. Vražední lidických mužů-mučedníků na zahradě Horákova statku mohlo začít, a tak v sedm hodin

ráno padly první popravčí výstřely. Když odpoledne toto hrůzné divadlo skončilo, zůstalo na zemi ležet 173 těl.

Zajímavá je výpověď šéfa kladenského gestapa Haralda Wiesmanna, který po válce uvedl: „Lidičtí muži šli volně, zpřima a statečně. Nedošlo k žádným slabostským scénám.“ Mezi povražděnými muži byl i lidický farář Josef Štemberka, rodák z Pecky u Nové Paky, který sloužil v obci jako farář třiatřicet let a při obsazení vesnice měl být již vlastně na odpočinku – už se rozloučil na arciděkanství na Kladně. Nechal se však dobrovolně uvěznit se svými fámíky, aby nešli na smrt bez svátosti smíření, protože dobře věděl, že mnozí z nich zlostejněli a žili bez svátosti nebo již na Pána ani nevzpomněli. Na Horákově statku se proto s nimi modlil a pomáhal jim připravit se na odchod z tohoto světa. V pátek 12. června se pak v tělocvičně kladenského reálného gymnázia odehrála jedna z nejotřesnějších scén lidické tragédie – odebrání dětí matkám. Děti odtrhávali příslušníci Schupo od matek násilím. Z dětí přežily jen ty, které se „hodily“ k poněmčení, ostatní byly povražděny výfukovými plyny ve speciálně upravených autech v nacistickém vyhlazovacím táboře v polském Chelmnu nad Nerem. Lidickým ženám byl přisouzen boj o život v koncentračním táboře v Ravensbrücku. Panna Marie Lidická, kterou namaloval kladenský umělec Zdirad J. K. Čech, je unikátní v tom, že Madona místo malého Ježíška drží na rukou jen prázdnou bílou plachetku – bez dítěte, v jejím náručí není Dítě Ježíš. V téže situaci se po brutálním odebrání jejich dětí nacházely i lidické matky. Obraz Lidické Madony byl vysvěcen již 1. února tohoto roku arcibiskupem pražským a primasem českým Dominikem kardinálem Dukou v Katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě. Pietní vzpomínkové setkání v Lidicích proto tentokrát začínalo již v devět hodin mší svatou, kterou Dominik Duka sloužil společně s předsedou Rady Církve bratrské a předsedou Ekumenické rady církví Danielem Fajfrem. Mše byla sloužena na místě, kde stával až do barbarského zničení vesnice nacisty lidický kostel sv. Martina. Oltární menu na toto místo pořídil Památník Lidice. V ní umístěný keramický reliéf, vytvořený podle obrazu Lidické Madony, pořídilo Arcibiskupství pražské. Za všechny lidické oběti a za P. Josefa Štemberku, jenž byl příkladem vzorné kněžské služby, jsme se společně modlili a prosili našeho Pána za smíření. **Jindřich Kejr**

